

СТАНОВИЩЕ

**по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“
по професионално направление 3.9. Туризъм(Устойчиво регионално
развитие на туризма),
обявен в ДВ бр. 103 от 12.12.2023 г.,
за нуждите на Международното Висше Бизнес Училище,
с единствен кандидат д-р Десислава Алексова**

Автор на становището: **доц. д-р инж. Румен Иванов Драганов** ,
Университет по библиотекознание и информационни технологии – София

1) Данни за конкурса

Обявеният конкурс за доцент по устойчиво регионално развитие на туризма, съгласно заповед № 29/13.02.2024 г. на Ректора на МВБУ, Ботевград в съответствие с чл.4, ал 2. От ЗРАС и Правилника за неговото прилагане отговаря на всички изисквания, като не са констатирани никакви процедурни нарушения. Единственият кандидат, д-р Десислава Алексова, е представила всички необходими документи за провеждането на конкурса в срок, спазвайки изискванията на Закона и Правилника.

2) Данни за кандидата

Десислава Алексова завършва ОНС Бакалавър в специалност: Туризъм, специализация: Културен туризъм, през 2001 г. и магистърска степен през 2003 г. и докторантура на тема: „Курортно-туристически потенциал на Смолянска област – приоритетно развитие на екотуризма, като част от устойчивия комплексен туризъм” в Нов български университет, София. През 2020 г. защитава ОНС доктор в Международно висше бизнес училище, Ботевград в направление 3.9. „Туризъм” от научна област „Социални, стопански и правни науки”. Защитена дисертация на тема: „Изследване на туристическия потенциал на община Ботевград за устойчиво развитие на дестинацията”. след което започва работа като стажант Българска асоциация за алтернативен туризъм (БААТ) през 2002 г, стажант в Министерство на икономиката, София Стажант в Дирекция «Национална туристическа политика», Преподавател по английски език СОУ „Летец Христо Топракчиев”, Божурище. В периода 2004-2012 г е хоноруван асистент в Нов български университет. Преподава учебни дисциплини към Магистърски факултет, бакалавърски факултет и към Центъра за дистанционно обучение. През 2006 г. е експерт по туризма в дирекцията на Природен парк “Витоша”, София, като се занимава с планиране, осигуряване и контролиране изграждането и поддържането на туристическа инфраструктура, и извършване мониторинг върху

туристическите дейности в границите на парка. От 2007 г е хоноруван асистент, а от м. септември 2012 г. до момента е главен асистент в Международно висше бизнес училище, Ботевград. От 2020 г. е собственик и управител на "Креативо.ком" ЕООД, Божурище.

3) Описание на научните трудове

Десислава Алексова участва в конкурса с една самостотелна монография, една монография в съавторство, 51 публикации в български и чуждестранни издания, от които 38 статии и студии в български и чуждестранни научни списания, и 13 статии и студии в сборници от научни конференции и една монография.

Хабилитационен труд е на тема „Устойчиво развитие на община Чипровци като туристическа дестинация. Създаване на туристически бранд и стратегическо планиране”. Монографията запознава потенциалните читатели с основните принципи и с научноизследователските подходи при проучванията на туристическата среда и устойчивото развитие на туристическа дестинация, създаването на туристически бранд, както и организацията и технологията на стратегическото планиране на местно ниво. Актуалността на темата се свързва с неразпознаваемостта и неефективното използване на туристическите ресурси в община Чипровци на настоящия етап, въпреки включването на килимарските традиции в списъка на световното нематериално културно наследство на ЮНЕСКО. Туризмът не фигурира във визията на програмни документи и практически все още липсват достатъчно реализирани целенасочени местни политики в сектора. Същевременно устойчивото развитие е заложено в Националната стратегия за развитие на туризма и представлява приоритет на Световната туристическа организация. Това налага адаптиране и прилагане на работещ модел и утвърдени методики за устойчиво развитие на туристическа дестинация. Обект на изследване е община Чипровци в качеството на териториална система за отдих и туризъм. Като туристическа дестинация общината притежава ограничени ресурси за развитие на някои специализирани видове туризъм. Съхранената природа, растителното и животинско разнообразие и защитени зони са основна предпоставка за развитие на екологичен и в частност орнитоложки и ботанически туризъм. Благоприятните форми на релефа, в съчетание с малки пещери и водопади, биха могли да привличат туристи за планински, приключенски и екстремен спорт и туризъм. Историческите и религиозни паметници са основа за комплексно предлагане на културен, фестивален и религиозен туризъм. Благоприятни възможности има за развитие на образователен и доброволчески туризъм. Програма за развитие на туризма на община Чипровци 2021-2027 г. Монографията е предназначена както за студенти, изучаващи туризъм, маркетинг и масови комуникации в различните

университети, стопански, журналистически и географски факултети в страната, така и за преподаватели и експерти по туризъм, маркетинг и връзки с обществеността, туристически организации, институции и предприемачи в областта на туризма. Тя е полезно практическо ръководство за местните власти и организациите за управление на туристическите райони в страната.

Докторантурата е на тема „Изследване на туристическия потенциал на община Ботевград за устойчиво развитие на дестинацията” за защитена дисертация в научно направление 3.9 „Туризъм”. Целта на докторската й теза е анализ и оценка на ресурсния потенциал за устойчиво развитие на туризма в община Ботевград. Обект на изследване е туристическият потенциал на община Ботевград. Предмет на изследване са проучването, анализът и оценката на туристическия потенциал (туристически ресурси/атракции, човешки ресурси, материална база, административен капацитет). Защитаваната изследователска теза е, че постигането на устойчиво развитие на туристическа дестинация на местно ниво е възможно само при системно използване и прилагане на критериите и показателите за анализ и оценка на туристическия потенциал, на община Ботевград за устойчиво развитие на дестинацията.

В сборника с доклади от Пета годишна международна научна конференция "Екологизация - 2013" темата на доклада е Туристически ресурси на трансграничния регион България – Румъния – възможности за общ регионален бранд където авторът представя базистните постановки за създаване на регионален бранд, изграден върху туристическите ресурси на трансграничен регион „България-Румъния“. В доклада са разгледани особеностите на туристическите ресурси на трансграничния регион „България – Румъния“. Направен е анализ на българската част на региона, въз основа, на който са очертани възможностите за развитие на алтернативен туризъм. Анализирани са възможностите за създаване на общ регионален бранд, чрез който да се гарантира разпознаваемостта и устойчивото развитие на региона като туристическа дестинация.

В списание „Етически изследвания“ се изследва прилагането на принципите на Глобалния етичен кодекс в туризма в секторната политика на община Ботевград. Инфраструктура и комуникации. Тенденции и предизвикателства пред глобалния туризъм, а при представяне на доклада „Предизвикателства и перспективи за развитието на доброволчески туризъм в България” Десислава Алексова разглежда основните пазарни тенденции, определящи необходимостта от развитие на доброволчески туризъм. Анализирани са характеристиките на доброволческият туризъм, включително и спецификата на участващите в предлагането организации, различните видове доброволчески програми и др. Представени са добри практики от стратата, свързани с екологични и образователни доброволчески практики и са очертани няколко основни извода относно

перспективите за развитие на този вид туризъм в България, като една от алтернативите на традиционният масов туристически продукт.

Десислава Алексова неизменно отстоява тезата, че предмета на изследователската работа е : 1) проучването, анализът и оценката на туристическия потенциал на общините, като подсистеми на териториалната система за отдиха и туризма и изследване на взаимовръзките между тях, 2) възможностите за създаване на туристически бранд и 3) стратегическо планиране на устойчивото туристическо развитие на дестинацията (ТСОТ). Основните подходи на изследването са системният, свързан със системния характер на ТСОТ и емпиричният подход, използван за набиране на необходимата по обем и характер първична количествена и качествена информация (ниска степен на проученост на обекта на изследване). Използваните методи на изследване стъпват на дедуктивен подход, тоест изводите се извеждат по логически път от общите положения към частните случаи. Използвани са още подход на проучвания и систематизиране на информация на литературни източници и планови документи; набиране, обработка, систематизиране и интерпретиране на статистически данни и документи; метод на критичния анализ и експертна оценка; метод на сравнителния анализ; анкетен метод и натурно обследване; аналитично-прогнозен метод; научен анализ и синтез, работа с фокус групи; теренно наблюдение. Защитаваната изследователска теза е, че постигането на устойчиво развитие на туристическа дестинация на местно ниво е възможно само при системно използване и прилагане на критериите и показателите за анализ и оценка на туристическия потенциал, ясно дефиниране и следване на стратегическите цели и приоритети за устойчивото развитие на туристическа дестинация, съобразно нейната идентичност и репутация. Основните проблеми и ограничения са свързани с липсата на достатъчно актуална и достоверна информация за туристическите ресурси и обекти на територията на общината, доставчиците на услуги и състоянието на туристическото предлагане. При анкетните проучвания, насочени към посетителите, сериозен недостатък се оказва липсата на целенасочена местна политика, свързана с туризма, както и недостатъчен маркетинг и реклама.

4) Научни приноси

Научните интереси и изследователската дейност на д-р Десислава Алексова са съсредоточени в няколко области. На първо място, те са фокусирани върху устойчиво развитие на туризма, развитие на специализираните видове туризъм, планиране и управление на туризма в защитените територии, дестинационен мениджмънт и по-конкретно върху създаване и апробиране на модел за местно туристическо развитие на формиращи се дестинации, проучване на концепции и добри практики за

отговорен, солидарен и доброволчески туризъм. На второ място, изследванията са насочени към спецификата на специализираните видове туризъм, като част от алтернативното туристическо предлагане и продуктовата политика на дестинациите, които допринасят за устойчиво местно туристическо развитие и подобряване качеството на туристическия продукт на дестинациите. На трето място, публикациите обхващат различни аспекти и проблеми на стратегическото планиране на дестинациите и създаването на бранд идентичност, в т.ч. изследвания насочени към маркетинг в туризма, уникално позициониране на туристическа дестинация, придружени с регионална запазена марка като доброволна сертификация за качество в туризма.

5) Преподавателска и проектна дейност

От 2007 г е хоноруван асистент, а от м. септември 2012 г. до момента е главен асистент в Международно висше бизнес училище, Ботевград, а през 2012 г. е назначена като щатен преподавател на длъжност главен асистент. В периода 2004-2021 г. има богат преподавателски опит като хоноруван асистент в Нов български университет, София (2004-2012), Частен професионален колеж по мениджмънт в туризма, ресторантьорството и хотелиерството „Интербизнес“, София (2011-2014), Висше училище по агробизнес и развитие на регионите (ВУАРР), Кърджали, (2012-2014), Кърджали, Център за професионално обучение на планински водачи към АПХ, София (2016-2020), Лесотехнически университет, София (2020-2021), както и като учител в Център ПРО Експерт, София. Паралелно с преподавателската си дейност, в периода 2006-2019 г. има практически професионален опит в туроператорския сектор: организатор по туризма в „Лидия турс“ ООД, „2МКО“ ООД и „България турс“ ЕООД; работила е също и като екскурзовод в „Албена тур“ АД, ръководител на отдел по туризъм в „Колеж по науките Леонардо да Винчи“ ЕООД, технически сътрудник в Национален природонаучен музей – БАН. има реализирани проекти за прочуване на туризма в общините Челопеч, Горна Малина, Костинброд и Радомир, в рамките на които внедрява част от научноизследователските си приноси, а именно: разработване на концепции за туристическо зонироване по авторска таксономична схема, маркетингови и комуникационни насоки за развитие на туризма, концепция за регионална запазена марка, която е внедрена в община Радомир. В периода 2020-2023 г. разработва Програмите за развитие на туризма на общините Костинброд и Чипровци и актуализира Стратегията за устойчиво развитие на туризма на община Горна Малина.

Десислава Алексова също така има участие в специализирани съвети и работни групи: Консултативен съвет към министъра на туризма (от 2020 г.), Обществен съвет към Министерство на туризма (от 2017 г.), Консултативен съвет по въпросите свързани с туризма в община Ботевград

(09.2017-03.2018), Съвет за устойчиво развитие на туризма, опазване на природата и културното наследство (от 2014 г.), Експертен съвет на Форум културно наследство в област туризъм (от 2015 г.), Междуведомствен съвет на кадрите в туризма (резервен член на МВБУ от 2016 г.) и извършва обществена дейност, дейност включва съдействие и подпомагане работата на различни професионални организации в т.ч. индивидуален член и експерт към Българска туристическа камара, член на Асоциация на парковете в България, доброволец и експерт в Коалиция „За да остане природа в България“, консултант „екология и алтернативен туризъм“ към образователна мрежа „Място за бъдеще“, консултант към общините Чипровци, Костинброд и Горна Малина.

б) Основни критични бележки и препоръки

По отношение на бъдещата научноизследователска дейност на д-р Десислава Алексова бих желал да отправя следните препоръки:

- Поради недостиг на разработки от български автори, касаещи проблемите на управление на дестинацията и на туристическия бранд на дестинацията, препоръчвам кандидатът да продължи и задълбочи изследванията си в тази област;
- Смятам също, че публикуване на резултатите от монографичния труд на английски език в чуждестранни списания с цел постигане на по-голямо разпространение и цитируемост на резултатите ще бъде от полза;
- Увеличаване броя на самостоятелните публикации на английски език в световните бази данни “SCOPUS” и „Web of Science“, тъй като кандидатът разполага с достатъчен теоретичен и емпиричен материал в своите разработки и научни публикации.

б) Заключение

Въз основа на всичко изложено по-горе мога категорично да заявя, че Десислава Алексова, като единствен кандидат в конкурса за доцент по устойчиво регионално развитие на туризма в Международното висше бизнес училище, отговаря на всички необходими изисквания за заемане на тази академична длъжност и горещо препоръчвам нейното избиране.

София, 04.04.2024 г.

Доц.д-р.инж. Румен Драганов